

A1γ

A2δ

A3β

A4δ

A5

1Σ

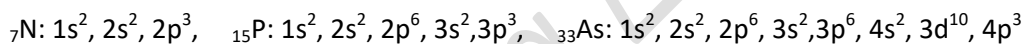
2Λ

3Σ

4Λ

5Λ

B₁. α. Κατανομή ηλεκτρονίων κατά υποστιβάδες:

Τα ηλεκτρόνια του N κατανέμονται σε 2 στιβάδες του P σε 3 και του As σε 4.

Σύμφωνα με την ηλεκτρονιακή δόμηση των παραπάνω στοιχείων, το N ανήκει στην 2^η περίοδο και 15^η ομάδα, ο P στην 3^η περίοδο και 15^η ομάδα ενώ το As ανήκει στην 4^η περίοδο και 15^η ομάδα του Περιοδικού Πίνακα. Παρατηρούμε ότι και τα τρία στοιχεία ανήκουν στην ίδια ομάδα του Π.Π αλλά σε διαφορετικές περιόδους. Για την ίδια ομάδα του Π.Π, η ατομική ακτίνα αυξάνεται από πάνω προς τα κάτω, όπως αυξάνεται ο κύριος κβαντικός αριθμός n των στοιχείων.

Έτσι, η κατάταξη των στοιχείων κατά σειρά αυξανόμενης ατομικής ακτίνας έχει ως εξής:

Είναι: $\text{N} < \text{P} < \text{As}$

β. Τα στοιχεία N, P, As βρίσκονται στην ίδια ομάδα του Π.Π. (15^η) και στις περιόδους 2^η, 3^η, 4^η

αντίστοιχα. Κατά μήκος μιας ομάδας ο βασικός χαρακτήρας ελαττώνεται γιατί λόγω αύξησης του μεγέθους του ατόμου η ισχύς του δεσμού των στοιχείων με το H μειώνεται. Επιπλέον επειδή το CH₃-εμφανίζει ισχυρότερο +I επαγωγικό φαινόμενο από το H-, η CH₃-NH₂ είναι ισχυρότερη βάση από την H-NH₂. Συνολικά λοιπόν CH₃NH₂ > NH₃ > PH₃ > AsH₃

B₂. α. $\text{CH}_3\text{OH} \rightarrow 65^\circ\text{C}$

$\text{H}_2 \rightarrow -253^\circ\text{C}$

$\text{CH}_4 \rightarrow -162^\circ\text{C}$

Στην μεθανόλη CH_3OH εμφανίζονται ισχυρές διαμοριακές δυνάμεις (δεσμός υδρογόνου) που ανεβάζουν το $\Sigma.Z.$ Μεταξύ H_2 και CH_4 όπου εμφανίζονται δυνάμεις διασποράς (London) το CH_4 με υψηλότερο M_r εμφανίζει μεγαλύτερο $\Sigma.Z.$

β. Με σταθερή θερμοκρασία, η αύξηση του όγκου οδηγεί σε μείωση της ολικής πίεσης. Σύμφωνα με την αρχή Le Chatelier η θέση της $X.I.$ μετατοπίζεται προς τα περισσότερα αέρια mol, δηλαδή αριστερά. Επομένως η ποσότητα του H_2 αυξάνεται

B₃. α. Για το ισχυρό οξύ: $\text{HA} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{A}^- + \text{H}_3\text{O}^+$.

$\text{pH} = 2 \Rightarrow [\text{H}_3\text{O}^+] = 10^{-2}\text{M} \Rightarrow c_{\text{HA}} = 10^{-2}\text{M}$

Από τον νόμο αραιώσης: $c'_{\text{HA}} = \frac{c_{\text{HA}} \cdot V_{\text{HA}}}{V'_{\text{HA}}} \Rightarrow c'_{\text{HA}} = \frac{10^{-2} \cdot 10}{100} = 10^{-3}\text{M} \Rightarrow [\text{H}_3\text{O}^+] = 10^{-3}\text{M} \Rightarrow \text{pH}'=3$

Άρα το ισχυρό οξύ HA περιέχεται στο διάλυμα Δ2.

β. Για το ασθενές οξύ: $\text{HB} + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{B}^- + \text{H}_3\text{O}^+$

Επειδή τα αρχικά διαλύματα έχουν το ίδιο pH , έχουν την ίδια $[\text{H}_3\text{O}^+]$. Όμως, ο ιονισμός του HB είναι μερικός, άρα η αρχική συγκέντρωση του HB και συνεπώς τα αρχικά του mol (ίσοι όγκοι διαλυμάτων) είναι περισσότερα από του HA .

Ως εκ τούτου, με δεδομένο ότι για την εξουδετέρωση κάθε μονοπρωτικού οξέος απαιτούνται αναλογικά ίσα mol NaOH (στοιχειομετρική αναλογία 1:1), για την εξουδετέρωση του HB θα χρειαστούν περισσότερα mol NaOH και άρα μεγαλύτερος όγκος διαλύματος NaOH . Σωστή απάντηση: i .

B₄. α. $\text{i} \rightarrow$ Σωστό

$\text{ii} \rightarrow$ Λάθος

$\text{iii} \rightarrow$ Λάθος

β. $\text{i} :$ Ισχύει η αρχή Lavoisier-Laplace

$\text{ii} :$ Για την ενδόθερμη αντίδραση ($\Delta H^0_1 > 0$) ισχύει: $E_{a2} < E_{a1}$. Συγκεκριμένα: $E_{a2} = E_{a1} - \Delta H^0_1$

$\text{iii} :$ $u_1 = k_1[\text{A}]^2[\text{B}]$ και $u_2 = k_2[\text{A}_2\text{B}]$

Όμως στην $X.I.$ ισχύει: $u_1 = u_2 \Rightarrow k_1[\text{A}]^2[\text{B}] = k_2[\text{A}_2\text{B}] \Rightarrow \frac{k_1}{k_2} = K_c$

Γ1

α.

$$\Delta H = \Sigma \Delta H_f \text{πρ.} - \Sigma \Delta H_f \text{αντ.} = (2\Delta H_f \text{NH}_3 + \Delta H_f \text{CO}_2) - (\Delta H_f \text{H}_2\text{NCONH}_2 + \Delta H_f \text{H}_2\text{O}) = [2 \cdot (-46) + (-394)] - [(-320) + (-286)] = 120 \text{ KJ}$$

Ουρία : $M_r = 60$

$$n = m/M_r = 6/60 = 0,1 \text{ mol}$$

Άρα : 1 mol ουρίας απορροφά 120 KJ

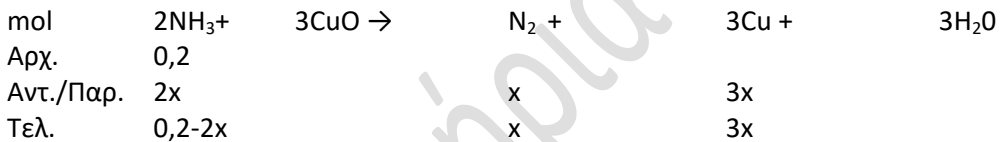
$$0,1 \text{ mol} \quad \quad \quad x;$$

$$X = 12 \text{ KJ}$$

β.

1 mol H_2NCONH_2 παράγει 2 mol NH_3

0,1 mol H_2NCONH_2 παράγει 0,2 mol NH_3

$$\text{Για την NH}_3: \frac{2x}{0,2} = \frac{20}{100} \Rightarrow x = 0,02 \text{ mol}$$

$$u_{\text{αντ}} = \frac{\Delta[N_2]}{\Delta t} = \frac{\frac{0,02}{0,5}}{10} = 4 \cdot 10^{-3} \text{ M} \cdot \text{s}^{-1}$$

$$u_{\text{αντ}} = \frac{u_{\text{NH}_3}}{2} \Rightarrow u_{\text{NH}_3} = 8 \cdot 10^{-3} \text{ M} \cdot \text{s}^{-1}$$

Γ2.

	mol FeO(g)	+ CO(g)	Fe(s)	+ CO ₂ (g)
Αρχ. Ισορ.	0,25	0,25	1,25	1,25
Μεταβ.				-φ
Αντ.	χ	χ	-	-
Παρ.	0,25-χ	0,25-χ	1,25+χ	1,25-φ+χσ

Αρχ. Ισορ. $K_c = \frac{[CO_2]}{[CO]} = 5$

$n_{CO} = \frac{1}{5}n_{CO_2}$ ή $0,25 - \chi = \frac{1}{5}(0,25 - \chi)$ ή $\chi = 0,2 \text{ mol}$

Θ=σταθ. Άρα $K_c = \text{σταθ.} = 5$

Νέα ισορροπία: $5 = \frac{[(1,45 - \phi)/V]}{[0,05/V]}$ άρα $\phi = 1,2 \text{ mol}$

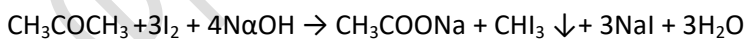
Γ3.

1. CH₃COOH και HCHO
2. HCOOH και CH₃COCH₃
3. CH₃CH₂OH και CH₃CH₂CHO

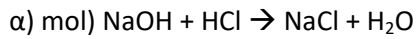
Με I₂ και NaOH διάλυμα (Δ_B) αντιδρούν τα μείγματα 2 (λόγω CH₃COCH₃) και 3 (λόγω CH₃CH₂OH). Με το διάλυμα (Δ_A) αντιδρούν τα μείγματα 1 (λόγω CH₃COOH) και 2 (λόγω HCOOH).

Οπότε παίρνουμε πρώτα το διάλυμα (Δ_A) και δοκιμάζουμε πού δίνει θετική αντίδραση όπου θα δούμε έκλυση CO₂. Με τον τρόπο αυτό αποκλείουμε το μείγμα 3. Στη συνέχεια δοκιμάζουμε στα δύο προηγούμενα δείγματα το διάλυμα (Δ_B). Σε μικρές ποσότητες το διάλυμα που θα δώσει θετική αντίδραση και θα δούμε κίτρινο ίζημα θα είναι το μείγμα 2.

Για το δείγμα 3 που δεν δίνει αντίδραση με το (Δ_A) θα δώσει μόνο θετική αντίδραση με το (Δ_B).

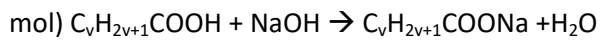
Δ1.

αρχ x 0.01

τελ - -

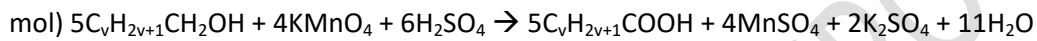
Άρα η ποσότητα του NaOH που περίσσεψε είναι 0,01 mol.

αρχ n 0,06

τελ - 0.01

Άρα η ποσότητα του καρβοξυλικού οξέος είναι 0.05 mol.

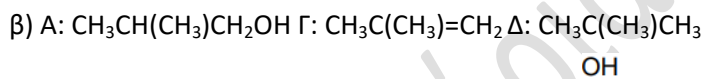
0.05

0.05

$$M_r = m/n = 3,7/0,05 = 74$$

$$M_r = 14v + 32$$

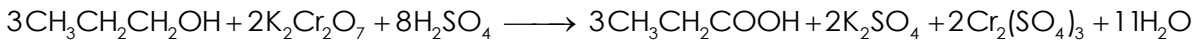
$$v = 4 \quad \text{Άρα A: C}_4\text{H}_9\text{OH}$$

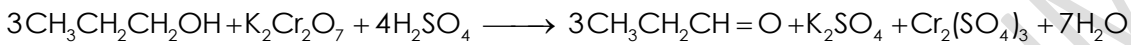
Δ2.

Για τα mol της 1-προπανόλης: $n = \frac{m}{M_r} = \frac{3}{60} = 0,05 \text{ mol}$.

Έστω α mol οξειδώνονται προς αλδεΐδη και β mol οξειδώνονται προς οξύ, οπότε **$\alpha + \beta = 0,05$ (1)**

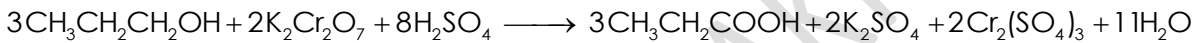
Με βάση την αντίδραση:

3 mol 1-προπανόλης αντιδρούν με 1 mol $\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$

α mol 1-προπανόλης αντιδρούν με **$x = \alpha/3$ mol $\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$**

Με βάση την αντίδραση:

3 mol 1-προπανόλης αντιδρούν με 2 mol $\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$

β mol 1-προπανόλης αντιδρούν με **$x = 2\beta/3$ mol $\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$**

Τα mol του $\text{K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$ στο διάλυμα είναι: $n = C \cdot V = \frac{1}{3} \cdot 0,07 \text{ mol}$. Επομένως, $\frac{\alpha}{3} + \frac{2\beta}{3} = \frac{1}{3} \cdot 0,07 \Rightarrow \alpha + 2\beta = 0,07$ (2)

Από το σύστημα (1) και (2) προκύπτει **$\alpha = 0,03 \text{ mol}$ και $\beta = 0,02 \text{ mol}$.**

Ποσοστό μετατροπής σε οξύ: $\pi\% = \frac{0,02}{0,05} \cdot 100\% = 40\%$

Δ3.

mol	2CH ₃ COOH +	Ca(OH) ₂ →	(CH ₃ COO) ₂ Ca +	2H ₂ O
Αρχ.	0,2	0,05V		
Αντ./Παρ.	0,1V	0,05V	0,05V	
Τελ.	0,2-0,1V	-	0,05V	

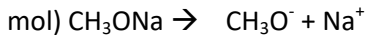
Ρυθμιστικό Διάλυμα: [CH₃COOH] = $\frac{0,2-0,1V}{2+V}$ M, (CH₃COO)₂Ca $\frac{0,05V}{2+V}$ M

M	(CH ₃ COO) ₂ Ca →	2CH ₃ COO ⁻	Ca ²⁺
Αρχ.	$\frac{0,05V}{2+V}$		
Τελ.	-	$\frac{0,1V}{2+V}$	$\frac{0,05V}{2+V}$

M	2CH ₃ COOH +	H ₂ O ⇌	(CH ₃ COO) ₂ Ca +	2H ₂ O
Αρχ.	$\frac{0,2 - 0,1V}{2+V}$			

Οπότε: $pH = pK_a + \log \frac{C_{\beta\acute{\alpha}\sigma\eta\varsigma}}{C_{\omicron}\xi\epsilon\omicron\varsigma} \Rightarrow 5 = 5 + \log \frac{0,1V}{\frac{0,2-0,1V}{2+V}} \Rightarrow V = 1 \text{ L}$

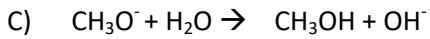
Δ4.

Αρχ 0,01   0,01   0,01

Τελ   -   -   -

$$C=0,01/0,1= 0,1 \text{ M}$$

Αρχ 0,1   -   -

Τελ   -   0,1   0,1

Η αλκοόλη δεν αντιδρά με το νερό, γιατί είναι ασθενέστερο οξύ.

$$\text{pOH}=1, \text{ pH}=13$$

Επιμέλεια:

Λαζαράκη Μαντζαβίνου Μυρτώ, Παπαμιχαήλ Κατερίνα, Λιούκας Γιώργος, Μαθιουδάκη Ειρήνη,
Κολλιαρίδου Αλεφάνδρα, Δεμερούδη Τάνια, Χρυσοστόμου Αλεξία, Στεργιόπουλος Δημήτρης, Γεροκούδη
Βασιλική

και τα κέντρα ΔΙΑΚΡΟΤΗΜΑ: Πειραιάς, Κερατσίνι, Διαδικτυακό, Μαρούσι Κέντρο, Ηράκλειο Κρήτης,
Μοσχάτο, Παγκράτι Κέντρο, Καβάλα, Νέο Ηράκλειο, Λαμία